

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут психології

Кафедра **філософії, соціології та релігієзнавства**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етика бізнесу

Освітня програма Будь-яка

Спеціальність _Будь-яка _____

Галузь знаньБудь-яка (Пріоритетні: 03Гуманітарні
науки05 Соціальні та поведінкові науки) **07 «Управління та
адміністрування»**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № _ від “” 202 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Етика бізнесу
Викладач (-і)	Рохман Богдан Михайлович
Контактний телефон викладача	0957037492
Е-mail викладача	bogdan.rokhman@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	180 (6 кредитів)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=208&id_cou=6064
Консультації	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=208&id_cou=6064
2. Анотація до курсу	
<p>Предмет „Етика бізнесу” читається студентам другого курсу спеціальностей 073 Менеджмент та 075 Маркетинг 03Гуманітарні науки05 Соціальні та поведінкові науки. В межах лекційного викладу та семінарської практики з „Етики бізнесу” акцент робиться на історико-філософській складовій напрямів думки, а також на опрацюванні ключових ідей та понять, аналізі сучасних підходів до найважливіших етичних проблем.</p> <p>Курс лекцій присвячено основним тенденціям, характерним для розвитку етики бізнесу новітнього часу, поєднання етики і теорії бізнесу, теорії моделей підприємства і бізнесу, етичні погляди на підприємництво, етика бізнесу і мораль людини, соціологія і етика підприємництва, управлінська етика. Зміст семінарських занять цілком корелює з лекційним матеріалом, оскільки їхня мета полягає у поглибленому вивченні матеріалу, що, як передбачається, дозволить студентам виробити власну світоглядну позицію. Завдання, які покликана вирішити пропонована дисципліна, включають не лише засвоєння певних знань з таких галузей етики та менеджменту, як історія етики та моралі, комунікативна етика, але й набуття студентами вмінь опрацьовувати самостійно навчальну літературу, критично мислити та висловлювати свою точку зору на світоглядні питання. Курс зорієнтовано на творче осмислення досягнень сучасної етики бізнесу, виховання у студентів мислення і вміння наукового аналізу стосовно до потреб сучасного життя та змін у суспільній свідомості. Курс спрямовано на забезпечення логіко-методологічного рівня досліджень, ознайомлення студентів з правилами і законами ведення морально ґрунтовного підприємництва, враховуючи особливість підготовки бакалаврів, забезпечити глибоке засвоєння специфіки етико-філософського осягнення дійсності, високу світоглядно-методологічну та моральну культуру студентів. В бізнесі дилетант або некомпетентна особа не можуть жити в згоді ні з вимогами бізнесу, ні з вимогами етики</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання дисципліни «Етика бізнесу» є формування у студентів сучасного мислення та спеціальних знань у галузі менеджменту підприємницької діяльності в цілому та етики бізнесу зокрема, розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів та технологій підвищення ефективності управління бізнесом завдяки правильному використанню менеджерами різних рівнів філософських та етичних принципів ведення бізнесу та створення цілісної системи соціально-психологічного управління бізнес-процесами конкретного підприємства. Допомогти студентам ґрунтовно, на основі реальних прикладів з історії функціонування підприємницької</p>	

діяльності, осмислити усю палітру етико-бізнесових концепції сучасності, окреслити визначальні риси сучасного філософсько-комерційного мислення, методології, усвідомити місце і роль етики бізнесу у контексті світоглядного знання, засвоїти її найбільш значущі ідеї.

4. Компетентності

ПК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту,

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

5. Результати навчання

Студенти повинні *знати*:

категорії етики бізнесу та філософії підприємницької діяльності; природу відповідальності бізнесменів; методи формування та функціонування механізмів адміністрування у процесі управління підприємницькими структурами; сукупність функцій і методів адміністрування, що

зумовлюють відповідні управлінські взаємовідносини в органах управління організацій різних форм власності і різних сфер підприємництва та між ними і суспільством

У процесі вивчення курсу «Етика бізнесу» студенти засвоюють передбачені програмою знання і на цій основі набувають необхідних вмінь і навичок достатньо глибоко аналізувати різноманітні події, процеси і явища зі сфери етики бізнесу та робити відповідні власні судження і висновки.

Зокрема, студенти повинні *вміти*:

вільно володіти понятійним та термінологічним апаратом навчальної дисципліни; Демонструвати належний рівень знань із найновіших теорій, методів і практичних прийомів управління, Розуміти наукову і практичну літературу, нові досягнення в управлінській теорії та практиці, здійснювати внесок у їх розвиток Володіти навичками, достатніми для проведення власних досліджень та прийняття управлінських рішень Вміти застосовувати інформаційні технології в сегменті написання роботи. Знати особливості й структуру сучасних інформаційних технологій.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	28
семінарські заняття / практичні / лабораторні	32
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	073 Менеджмент 075 Маркетинг	2	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1 Предмет етики бізнесу, її значення та основні поняття	Лк/С ем	1. Ботавина Р.Н. Этика деловых отношений. — М.: Финансы и статистика, 2001. — 184 с.	2/2	5	4 міс.
Тема 2. Етика бізнесу новітнього часу	Лк/С ем	2. Єлізарова І. А. Стель ділового успіху. Навчальний посібник -К.: Кондор, 2007 - 160с.	2/2	5	4 міс.
Тема 3 Поєднання етики і теорії бізнесу	Лк/С ем	3. Зубов В. Філософія підприємництва / В. Зубов, Л. Кривега, А. Косих. — Запоріжжя: Дінас, 2000. — 189 с.	2/2	5	4 міс.
Тема 4 Теорії моделей підприємства і бізнесу	Лк/С ем	4. Как выгодно быть добрым: Сделайте свой бизнес социально ответственным / Туркин С. —М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. —381с.	2/2	5	4 міс.
Тема 5. Етичні погляди на підприємництво	Лк/С ем	5. Котлер Філіп, Лі	2/4	5	

Тема 6. Етика бізнесу і мораль людини	Лк/С ем	Ненсі. Корпоративна соціальна відповідальність. — К.: Агенція «Стандарт», 2005. — 560 с.	2/2	5	4 міс.
Тема 7. Соціологія і етика підприємництва	Лк/С ем	6. Організаційна культура та корпоративний імідж підприємства: навч. посібник / Т.О. Дяченко, Л. І. Скібіцька – К.: Освіта України, 2011. — 248 с.	2/2	5	4 міс.
Тема 8. Управлінська етика як психологія бізнесу	Лк/С ем	7. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин. Навчальний посібник -К.: Кондор, 2007 - 356с.	2/2	5	4 міс.
Тема 9. Економічна етика	Лк/С ем	8. Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Скібіцька Л. І. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності / Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2011. — 912 с.	2/2	5	4 міс.
Тема 10. Етика реклами	Лк/С ем	9. Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Жаворонков В. О. Соціально психологічні аспекти. Менеджмент підприємницької діяльності / Навчальний посібник.—К.: Кондор, 2011.—786 с	2/2	5	4 міс.
Тема 11. Соціальна реклама та її роль у формуванні моральних норм і стереотипів	Лк/С ем		2/2	5	4 міс.
Тема 12. Законодавча база рекламної діяльності в Україні	Лк/С ем		2/2	5	4 міс.
Тема 13. Вплив філософії прагматизму та об'єктивізму в США на етику капіталізму	Лк/С ем		2/2	5	4 міс.
Тема 14. Епоха споживацького суспільства у контексті сучасного капіталізму	Лк/С ем		2/2	5	4 міс.
Знання термінологічного словника	Коло квіум у письмовій формі			10	4 міс.
Залік	У вигляді тестування			50	

7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів відводиться на роботу на семінарських заняттях (максимум 20 балів), написання контрольної роботи (максимум 10 балів), колоквиум (на знання термінів) – максимум 10 балів, захист презентацій на обрані студентами теми (10 балів). «Других» 50 балів – це залікове тестування складене на основі, передусім, лекційних занять.				
Вимоги до письмової роботи	Напередодні письмової (контрольної) роботи (подається 5 запитань) студенти отримують заготовки на самостійну роботу – уміщується глосарій, найважливіша хронологія подій, персоналістика. Окремі завдання із пропонуваного потрапляють студентам під час написання письмової роботи. Крім конкретних питань пропонуються також два розлогіх.				
Семінарські заняття	Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, розвивати мислення, формувати навички розробок презентацій з обраних тем, публічних виступів, умінню проводити дискусії на актуальні теми з етики бізнесу, займати чітку громадянську позицію				
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (заліку) студент мусить захистити реферат (презентацію) з обраної теми на відмінну/добру/задовільну оцінку – мінімум 5 балів; отримати мінімальний задовільний бал за колоквиум – мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріали семінарських занять – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів.				
8. Політика курсу					
<p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу</p>					
9. Рекомендована література					
<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ботавина Р.Н. Этика деловых отношений. — М.: Финансы и статистика, 2001. —184 с. 2. Єлізарова І. А. Стиль ділового успіху. Навчальний посібник -К.: Кондор, 2007 - 160с. 3. Зубов В. Філософія підприємництва / В. Зубов, Л. Кривега, А. Косих. – Запоріжжя: Дінас, 2000. – 189 с. 4. Как выгодно быть добрым: Сделайте свой бизнес социально ответственным / Туркин С. —М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. —381с. 5. Котлер Філіп, Лі Ненсі. Корпоративна соціальна відповідальність. — К.: Агенція 					

«Стандарт», 2005. – 560 с.

6. Організаційна культура та корпоративний імідж підприємства: навч. посібник / Т.О. Дяченко, Л. І. Скібіцька – К.: Освіта України, 2011. — 248 с.
7. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин. Навчальний посібник -К.: Кондор, 2007 - 356с.
8. Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Скібіцька Л. І. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності / Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2011. — 912 с.
9. Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Жаворонков В. О. Соціально психологічні аспекти. Менеджмент підприємницької діяльності / Навчальний посібник.—К.: Кондор, 2011.— 786 с
10. Этика бизнеса : учебное пособие / Седова Л.Н., Лепейко Т. И., Авраменко Е. В., Сорокина А. С. – Х. : ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2015 – 455 с.
11. Этика бизнеса : учебное пособие / Седова Л.Н., Малюкына А. А. – Х. : ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2014 – 490 с.
12. Седова Л.Н. Могушество имиджа: Учебное пособие Ч.2. - Харьков: Изд. ХГЭУ, 2005. -400 с.
13. Персональный брендинг / Ф. Котлер, И. Рейн, М. Хэмлин и др. – М.: Издательский дом Гребенникова, 2008. – 400 с.
14. Ястремська, О. М. Бренд-менеджмент / О. М. Ястремська; Харківський національний економічний університет. – Х. : ХНЕУ, 2010. – 163 с

Додаткова

6. Методические рекомендации по самостоятельной подготовке к семинарским и практическим занятиям по учебной дисциплине «Этика бизнеса» для студентов подготовки 6.030601 «Менеджмент» / Сост. Л.Н. Седова – Харьков: ХНЭУ, 2013. – 55 с.
7. Статінова Н. П., Радченко С. Г. Етика бізнесу: навчальний посібник. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
8. Барановський В. Ф., Скворцова Т. Г. Етика бізнесу: навчальний посібник. – К.: Видавець Паливода А. В., 2008. – 200 с.

Інформаційні ресурси

9. Інтернет-портал: Етика сьогодні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.etica.in.ua>
10. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=600>

Викладач Рохман Богдан Михайлович